

*Eva Ager Hansen, cand. pæd.psyk.
leder af Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR)
i Hedensted Kommune.*

Sammen mod samme mål

Syv kompetencer er den røde tråd i Hedensted Kommunes bestræbelse på at gøre alle børn og unge i alderen 0-18 år klar til uddannelse og job, når de forlader folkeskolen.

DE 7 KOMPETENCER

Robusthed: Barnet skal lære at håndtere modgang og problemer. At tåle egne og andres følelser.

Automatisering: Øvelse – og succes – gør mester. Giver barnet en tro på at kunne noget selv.

Behovsudsættelse: At kunne udsætte egne behov er nødvendigt for at lære og indgå i en social relation.

Nysgerrighed: En forudsætning for at barnet bliver i stand til at fordybe sig i ukendte emner.

Vedholdenhed: At kunne fastholde koncentrationen og lukke indre og ydre påvirkninger ude.

Selvregulering/-disciplin: At vænne barnet til at holde sig inden for givne rammer og regler.

Gode omgangsformer: Fornuftig og ordentlig kommunikation er grundlaget for læring og fællesskab.

► Sammen mod samme mål

”Læring handler om alt det, vi foretager os. Fra det lille nyfødte barn, der finder ud af at mor kommer, hvis det græder til børnehavebarnet, der skal lære at stå i kø og vente på sin tur ved håndvasken og til folkeskoleeleven, der skal lære ikke at give op, selv om regnestykket volder problemer. Men ikke mindst om forældre, der skal indse værdien af at sætte rammer for og stille krav til deres børn.”

Sådan lyder meldingen fra Eva Ager Hansen, cand. pæd.psyk. med speciale i børneneuropsykologi og gennem de seneste godt fem år leder af Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) i Hedensted Kommune. Her har hun sammen med de øvrige kompetencegruppelødere og chefer på børneområdet stået i spidsen for et nyt lærings-koncept, ”Klar til Læring”, der er baseret på udvikling af syv kompetencer, som alle fra sundhedsplejersker til pædagoger, lærere og skoleledere skal arbejde med. Målet er at ruste børnene – uanset alder – til at indgå i fællesskaber, modtage læring og til, den dag de forlader folkeskolen, at være klar til uddannelse eller job.

En ambitiøs tilgang, som det har taget knapt et par år med mange møder og involvering af alle faggrupper og forældre at udvikle. Konceptet med de syv kompetencer (se faktaboks) er endnu nyt, men Eva Ager Hansen oplever, at man i sundhedsplejen, institutioner og skoler allerede er godt i gang.

Hvordan opstod ideen til Klar til Læring?

Det udspringer delvis af den nye folkeskolereform, hvor man er gået fra at

fokusere på undervisning til læring, altså det, der foregår inde i elevens hoved. For et er at tilrettelægge en undervisning noget helt andet, hvordan eleven optager det. Det afhænger helt og holdent af de forudsætninger og kompetencer, som eleverne har. Der har tidligere hersket en opfattelse af, at hvis blot man skabte det rigtige læringsmiljø, så skulle det nok gå. Så nyskabelsen ved ”Klar til Læring” ligger i, at vi nu fokuserer på, hvilke kompetencer vi skal udvikle hos det enkelte barn. Det bygger på en neuro-psykologisk tilgang, som ikke tidligere har haft centralt fokus i pædagogiske sammenhænge.

Samtidig er der fra kommunalt hold defineret nye kerneopgaver for institutions- og skoleområdet, der handler om at gøre de unge klar til uddannelse og job. Det betyder, at vi alle skal arbejde sammen mod det samme mål. Det satte tanker i gang med hensyn til, om vi kunne finde en rød tråd i vores tilgang til alle børn og unge i alderen 0-18 år.

Endelig har der gennem de senere år været stadig større fokus på og debat omkring, at børn ikke er tilstrækkelig robuste til at klare dagligdagens udfordringer. Alt sammen fik det os til at gå i tænkeboks og arbejde os frem til de syv kompetencer, som vi mener, er forudsætningen for, at børnene lykkes og er rustede til livet.

Er børn blevet mindre robuste?

Ja. På et møde med deltagelse af nogle skoleledere, gav flere udtryk for, at det var et stort problem med selvregulering og selvdisciplin i 0-klasse. Det har vi ikke set før. Tidligere var det på

Robusthed
Automatisering
Behovsudsættelse
Nysgerrighed
Vedholdenhed
Selvregulering/-disciplin
Gode omgangsformer

mellemtrinet, vi kunne have problemer med at undervise børn. Men i dag kan vi opleve en gruppe på fem-syv elever per klasse, der ligger under bordet og tuder, når der bliver stillet krav til dem. Men vi har også iagttaget, at børn får stadig sværere ved at koncentrere sig om den samme ting i længere tid ad gangen.

Så det er vigtigt at få forældrene med?

Jeg vil sige, at det er det absolut vigtigste. Forældre vil gøre alt, hvad de kan for at deres børn bliver klar til læring, og de efterspørger derfor redskaber og konkrete forslag til, hvad de kan gøre. Så det her bygger i allerhøjeste grad på forældreinddragelse og -ansvar. De syv kompetencer betyder ikke, at vi nu kommer med løftede pegefingre. Men vi peger på det, som vi mener, er de allervigtigste forudsætninger for at børn kan lære noget, og det skal vi sammen arbejde på.

Hvordan bliver forældrene involveret?

Det vil være naturligt at gøre kompetencerne til et fokuspunkt i forældresamtalen. Og jeg ved, at nogle af skolerne og daginstitutionerne har indarbejdet kompetencerne i deres planer, så man snakker med forældrene om, hvor barnet er i forhold til foreksempel vedholdenhed og gode omgangsformer. Det bliver et fælles sprog, vi får med forældrene. Det er også forældre og personale, der har lavet eksemplerne på klartillaering.dk. Jeg tror og håber, at det hurtigt bliver kendt, at sådan gør vi i Hedensted Kommune. Man kan faktisk sige, at det er en vigtig del af vores børnepolitik. Kompetencerne er fundamentet for

► Sammen mod samme mål

læring, og arbejder vi med det på alle niveauer, så bliver det indarbejdet og en form for rutine at snakke om kompetencerne i forhold til det enkelte barn. Før sommerferien bad vi alle skoler og daginstitutioner om at melde tilbage, hvordan de arbejder med kompetencerne. Ud fra tilbagemeldingerne vil vi forsøge at lave noget brugbart materiale. Men heldigvis er vi en kommune med stor decentralisering, så der bliver ikke ovenfra dikteret, hvordan man skal gribe det an.

Så der er ingen facitliste?

Selvfølgelig bliver der lavet en form for vidensdeling, og man kan hente råd og inspiration hos hinanden. Vi har både en hjemmeside og en facebookside, og jeg tænker, at vi til efteråret igen vil invitere til et stormøde for lederne.

Oplever du frustration hos forældrene?

Jeg tænker, at forældrene gør alt, hvad de overhovedet kan. Men de har fået tudet ørerne fulde af, at de ikke må sige nej til deres børn, og at det er vigtigt at tage udgangspunkt i barnets behov, som vi så det i skolerne i 60'erne og 70'erne. Så til sidst er det umuligt for forældrene at finde ud af, hvad de må og ikke må. Så jo, der er en usikkerhed omkring, hvad der skal til, for at barnet bliver klar til læring. Når man som forælder først kommer hjem fra jobbet kl. 17. Så har man jo ikke lyst til i de to timer, man har sammen med sit barn, at skulle banke i bordet og sige: Nu gør du sådan og sådan. Men det er heller ikke det, man skal. Man skal bare sætte nogle rammer. Vi er ikke lige med vores børn. Vi er de voksne og ved bedst, og det skal

vi holde fast i som forældre – og som skole. Jeg tror, at det på sigt giver flere konflikter ikke at sætte rammer.

Har processen været helt knastfri?

Det har krævet mange diskussioner, når vi skulle blive enige om, hvad vi for eksempel mener, når vi taler om robusthed og behovsudsættelse. Lederen af sundhedsplejen fik jo grå hår i hovedet af at høre om behovsudsættelse. For når det gælder nyfødte børn, handler det jo netop om at fortælle forældrene, at de skal dække barnets behov. Så der var rigtig mange ting, der skulle klares alt afhængig af vores forskellige fagligheder og børnenes alder. Men det har været en fantastisk frugtbar proces.

Men jeg er også nødt til at sige, at der sikkert er nogen, der vil hævde, at vi med "Klar til Læring" bliver for individorienteret, og at de ville vælge en anden tilgang. De syv kompetencer, vi nu arbejder med, er de, der ud fra en psykologisk vinkel kommer nærmest de vigtigste forudsætninger for at kunne lære. Så vi har truffet et valg og går all in. Det dur ikke, at én skole arbejder med de her syv kompetencer og en anden med andre. Og vi ved fra den litteratur på området, som vi studerer - og også fra medierne – at det er de her ting, børn i alle aldre har problemer med.

Hvor hurtigt vil vi kunne se resultater af "Klar til Læring"?

Det er et langt, sejt træk. Det tager tid at få alle med. Der ligger en stor udfordring i at finde ud af, hvordan vi måler på det. Det kan vi jo sådan set ikke, før vi ser, om de er blevet klar til

Robusthed
Automatisering
Behovsudsættelse
Nysgerrighed
Vedholdenhed
Selvregulering/-disciplin
Gode omgangsformer

uddannelse og læring. Men vi vil også gerne lave kvalitative målinger undervejs og spørge alle involverede, om det gør en forskel.

Vi kører jo parallelt med "Klar til Læring" et stort forskningsprojekt, "Program for Læringsledelse", sammen med en række andre kommuner, hvor børnene fra 4-års alderen gennem fire år gennemgår trivselsundersøgelser. Og selv om det ikke lige er de syv kompetencer, de bliver målt på, så vil vi sikkert kunne se, om deres trivsel er steget. Så jeg tror på resultater også på kort sigt.

Er det dit indtryk, at pædagoger og lærere har efterlyst en tilgang som "Klar til Læring"?

Jeg tror, at "Klar til Læring" er med til at skabe ro, og nu håber jeg bare, at pædagoger og lærere kan få lov til at arbejde med kompetencerne i en årrække, hvor der ikke nødvendigvis sættes nye ting i gang. Det er mit indtryk, at "Klar til Læring" falder godt i tråd med nogle frustrationer, de har haft. Så jeg tænker, at de hilser retningen velkommen. Fordi den giver mening. Det er et sprog og en måde at tænke på, som giver retning i arbejdet med børnene.